ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών		
ΤΜΗΜΑ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ		**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Z**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Κοινωνική Εργασία με Ευπαθείς ομάδες		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	2	10
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης* *γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Ειδικού υπόβαθρου
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΟΧΙ
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΟΧΙ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	ΘΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΘΕΙ

2 ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Σκοπός του μαθήματος είναι οι φοιτητές να αποκτήσουν όλες εκείνες τις απαραίτητες γνώσεις για τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά ειδικών ομάδων, που για διάφορους λόγους βρίσκονται σε μειονεκτική θέση, στερούνται βασικών δικαιωμάτων, ζουν σε συνθήκες στέρησης και δεν έχουν ευκαιρίες ευημερίας και κοινωνικής εξέλιξης μέσα στο περιβάλλον, που έχει διαμορφωθεί στις λεγόμενες αναπτυγμένες κοινωνίες του δυτικού κόσμου. Το μάθημα εξετάζει τους πληθυσμούς αυτούς υπό το πρίσμα των δομικών αιτίων που διαμορφώνουν συνθήκες κοινωνικού αποκλεισμού, αλλά ταυτόχρονα διερευνά και τρόπους μέσω των οποίων η Κοινωνική Εργασία δύναται να παρέμβει ως μηχανισμός καταπολέμησης της κοινωνικής ανισότητας και διατήρησης της κοινωνικής συνοχής μέσα σε ένα πλαίσιο σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως αυτά έχουν κατοχυρωθεί στις διεθνείς συνθήκες.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/φοιτήτριες αναμένεται να μπορούν να :

- γνωρίσουν τα δομικά αίτια κοινωνικών ανισοτήτων και κοινωνικής περιθωριοποίησης ατόμων και ομάδων
- κατανοήσουν τους μηχανισμούς που δημιουργούν κοινωνικές ανισότητες
- μάθουν την κατηγοριοποίηση των ευάλωτων ομάδων
- γνωρίσουν το «κοινωνιολογικό προφίλ» αυτών των ομάδων
- προβληματιστούν για το ρόλο της Πολιτείας στην αντιμετώπιση των ευάλωτων ομάδων
- ενημερωθούν για το θεσμικό πλαίσιο κοινωνικής προστασίας, τους φορείς που δραστηριοποιούνται σε αυτό και τα προγράμματα κοινωνικής στήριξης
- συνειδητοποιήσουν το ρόλο της Κοινωνίας των Πολιτών και του ευρύτερου ενδιάμεσου χώρου στην αντιμετώπιση των προβλημάτων ευάλωτων ομάδων
- αντιληφθούν το ρόλο του Κοινωνικού Λειτουργού στην υποστήριξη ευάλωτων ομάδων
- προβληματιστούν για το σύγχρονο περιβάλλον της παγκοσμιοποίησης και πως αυτό δυνητικά μπορεί να δημιουργήσει νέες κατηγορίες ευάλωτων ομάδων
- αξιολογήσουν την αποτελεσματικότητα των υφιστάμενων παρεμβάσεων
- καλλιεργήσουν την κριτική τους σκέψη και να προτείνουν ρεαλιστικές λύσεις σε θεσμικό επίπεδο για την επίλυση προβλημάτων ευάλωτων ομάδων.

Τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος συνδέονται άμεσα με τον πυλώνα: « Μια διαδικασία κοινωνικής παρέμβασης σε άτομα, οικογένειες, ομάδες και συλλογικότητες » και συγκεκριμένα με τα παρακάτω μαθησιακά αποτελέσματα:

- Να αξιολογούν την κοινωνική λειτουργία, να επεξεργάζονται ένα σχέδιο παρέμβασης ή μια συνεργατική στρατηγική και να καθορίζουν την κατάλληλη μέθοδο παρέμβασης
- Να συλλέγουν αντικειμενικές και υποκειμενικές πληροφορίες σχετικές με την κατάσταση του προβλήματος.
- Να αναλύουν πληροφορίες σχετικά με μια προβληματική κατάσταση με βάση θεωρητικές και πρακτικές γνώσεις (κοινωνικά προβλήματα, μοντέλα, προσεγγίσεις κ.λπ.). Να είναι σε θέση να λαμβάνουν υπόψη την αλληλεπίδραση μεταξύ των δρώντων και του κοινωνικού τους περιβάλλοντος, εξετάζοντας παράλληλα και τη νομοθεσία που πλαισιώνει την πρακτική.
- Να διατυπώνουν μια επαγγελματική γνώμη σύμφωνη με την αξιολόγηση μιας κατάστασης, η οποία να εξειδικεύει τις συστάσεις και την επιλεγμένη παρέμβαση.
- Να σχεδιάζουν μια κοινωνική παρέμβαση σύμφωνα με την καταλληλότερη μέθοδο ή στρατηγική, προσαρμοσμένη στο πλαίσιο της παρέμβασης και ανταποκρινόμενη στις

επαγγελματικές και δεοντολογικές απαιτήσεις.

- Να πραγματοποιούν μια κοινωνική παρέμβαση και να την αξιολογούν.
- Να ενεργούν και να αντιδρούν κατάλληλα (να γνωρίζουν τι να κάνουν- να υπερβαίνουν τα συμβατικά· να είναι σε θέση να επιλέγουν σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης· να διαιτητεύουν, να διαπραγματεύονται, να αποφασίζουν· να συνδέουν αλυσιδωτά τις ενέργειες που πρέπει να γίνουν σύμφωνα με έναν στόχο· να διαχειρίζονται την αβεβαιότητα· να γνωρίζουν πώς να διαχειρίζονται την πολυπλοκότητα).
- Να αναγνωρίζουν, να καταγγέλλουν και να αναλαμβάνουν δράση σε σχέση με καταστάσεις ανισότητας και εξουσίας, καταστάσεις αδικίας, συνθήκες καταπίεσης και διακρίσεων και να είναι σε θέση να κατανοούν τις επιπτώσεις τους στην πραγματικότητα των δρώντων.
- Να συνδυάζουν πόρους και να τους κινητοποιούν σε ένα δεδομένο πλαίσιο πρακτικής.
- Να μεταφέρονται σε μια μεταγενέστερη κατάσταση, δηλαδή να χρησιμοποιούν τη γνώση και την εμπειρία για να ερμηνεύουν και να μοντελοποιούν.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

……

Άλλες…

…….

- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- Αυτόνομη εργασία
- Ομαδική εργασία
- Λήψη αποφάσεων
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησία σε θέματα φύλου
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

<u>Ειδικές Ικανότητες</u>

- Αναζήτηση πληροφοριών, ώστε να αντιληφθούν με πόσο διαφορετικό τρόπο αντιμετωπίζονται οι ευάλωτες ομάδες σε άλλες χώρες
- Συνθετική και αναλυτική ικανότητα, ώστε να μπορούν να αναλύουν το ιδεολογικό πλαίσιο των παρεμβάσεων, αλλά ταυτόχρονα να είναι σε θέση να δημιουργήσουν νέες πολιτικές

μέσα από διαδικασίες αναστοχασμού για τα κενά των υφιστάμενων κοινωνικών πολιτικών παρέμβασης.

(2)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ο σχεδιασμός του μαθήματος περιλαμβάνει την ακόλουθη διάρθρωση:

- Χαρακτηριστικά του κοινωνικού αποκλεισμού (αίτια, μηχανισμοί αναπαραγωγής, ιστορικά παραδείγματα ευάλωτων ομάδων και τρόποι αντιμετώπισης)
- Η προσέγγιση της Κοινωνικής Εργασίας ως μηχανισμού Κοινωνικής Αλλαγής (Συνοχής) – Προβλήματα στην εφαρμογή προγραμμάτων Κοινωνικής Πολιτικής
- Τα Παιδιά ως θύματα παραμέλησης ή ενδοοικογενειακής βίας
- Οι Γυναίκες ως θύματα βίας και εκμετάλλευσης
- Άποροι – άστεγοι – αποφυλακισμένοι
- Πρόσφυγες – Μετανάστες χωρίς χαρτιά – Οικονομικοί μετανάστες
- Άτομα με αναπηρία και χρόνια νοσήματα
- Άτομα με προβλήματα ψυχικής υγείας
- Εξαρτημένα άτομα – Νέες μορφές εξάρτησης
- Μοναχικά ηλικιωμένα άτομα
- Οι Ρομά ως ευάλωτη πληθυσμιακή ομάδα

(3) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Στην τάξη
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	Υποστήριξη Μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό*	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
Διαλέξεις	
Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	
Συγγραφή εργασιών (ατομικές ή ομαδικές)	
Προσκλήσεις ειδικών	

Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	Συμμετοχή σε σεμινάρια	
	Συνεντεύξεις	
	Οργάνωση / παρακολούθηση επιστημονικών ημερίδων / συνεδρίων	
	Παρακολούθηση και συζήτηση οπτικοακουστικού υλικού	
	Εκπόνηση Μελέτης (Project)	
	Μελέτες περίπτωσης (case study)	
	Ασκήσεις προσομοίωσης	
	Σύνολο Μαθήματος	150

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης

Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες

Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.

I. Γραπτή τελική εξέταση (60%) που περιλαμβάνει:

- Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής
- Ανάλυση ρόλων και ενδιαφερομένων μερών σε σύντομη μελέτη περίπτωσης
- Συγκριτική αξιολόγηση στοιχείων θεωρίας

II. Παρουσίαση Ομαδικής Εργασίας (40%)

(4) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Προτεινόμενη Βιβλιογραφία:

- Ανδριοπούλου, Ε., Παπαδόπουλος, Φ., Τσακλόγλου, Π. (2013): Φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός στην Ελλάδα: Επικάλυψη και διαφοροποιήσεις, Παρατηρητήριο Οικονομικών και Κοινωνικών Εξελίξεων, Ερευνητική Μονάδα Κοινωνικής Πολιτικής, Φτώχειας και Ανισοτήτων, Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ, Αθήνα
- Gitterman, A. (1991): Handbook of Social Work Practice With Vulnerable Populations, Columbia University Press, USA
- Gouva, M., Mentis, M., Kotrotsiou, S., Paralikas, Th., Kotrotsiou, E. (2015). Shame and Anxiety Feelings of a Roma Population in Greece, J Immigrant Minority Health, 17(6):1765-70.
- Ζαϊμάκης, Γ., Κανδυλάκη, Α. (επιμ) (2005). Δίκτυα Κοινωνικής Προστασίας: Μορφές παρέμβασης σε ευπαθείς ομάδες και σε πολυπολιτισμικές κοινότητες, Κριτική, Αθήνα
- Κασιμάτη, Κ. (επιμέλεια) (2007): Κοινωνικός αποκλεισμός: η ελληνική εμπειρία, Gutenberg, Αθή
- Larkin, M. (2009): Vulnerable Groups in Health and Social Care, Sage Publications, London, UK
- Καραντίνος, Δ., Αλιμπράντη- Μαράτου, Λ., Φρόνιμου, Ε., Κατσούλης, Η. (2005): Διαστάσεις του κοινωνικού αποκλεισμού στην Ελλάδα, ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ, Αθήνα
- Μπάγκαβος, Χ., Παπαδοπούλου, Δ., Συμεωνάκη, Μ. (2008): Μετανάστευση και παροχή υπηρεσιών σε μετανάστες στην Ελλάδα, Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης ΙΝΕ/ΓΣΕΕ, Αθήνα
- Μέντης, Ε. (2008): «Διερεύνηση των κοινωνικο-ψυχολογικών χαρακτηριστικών (οικογενειακές σχέσεις, ψυχοπαθολογία, άγχος, ντροπή και τύποι δεσμού) των Roma και η σχέση τους με την Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας», Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, ΠΜΣ «Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας», Λάρισα
- Παπαδοπούλου, Δ. (2012). Κοινωνιολογία του αποκλεισμού στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, Μοτίβο Εκδοτική, Αθήνα
- Παπαδοπούλου, Δ. (2002): Από την κοινωνική ευπάθεια στον κοινωνικό αποκλεισμό, Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης ΙΝΕ/ΓΣΕΕ, Αθήνα
- Σταθόπουλος, Π. (2015). Κοινωνική Προστασία- Κοινωνική Πρόνοια- Πολιτικές και Προγράμματα, Παπαζήση, Αθήνα

- Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

I. Κοινωνική Εργασία. Επιθεώρηση Κοινωνικών Επιστημών
II. European Journal of Social Work
III. International Social Work
IV. The Journal of Social Work
V. Journal of Social Work Practice. Psychotherapeutic Approaches in Health, Welfare and the Community
VI. Research on Social Work Practice (RSWP)
VII. The British Journal of Social Work
VIII. Qualitative Social Work